

journaal

ZEILVERENIGING HET Y 2020 HERFST

Alle technische voorzieningen voor uw boot van a tot z

- Inbouw, reparatie en revisie van diesel-, benzine- en buitenboord motoren
- Onderdelen voor scheepsmotoren, keerkoppeling en pompen
- Accurate mobiele service dienst
- Groot assortiment nieuwe en gebruikte motoren en onderdelen
- Lassen, draaien en freesen
- Watersportartikelen

JACHTSERVICE AMSTERDAM
www.jachtservice.nl

Oostersekade 5 1011 LH Amsterdam
Tel: 020 - 625 16 15 / Fax: 020 - 624 99 89

**AMSTERDAMSCH
FIJNHOUT**

Houtexpert sinds 1898

Hout voor uw boot

T. 020 - 6882100 | www.fijnhout.nl

Omslagfoto Twirre Bogaard. Waarschip Spoom van Leo Loman tijdens de Y Torenrace 2019.

De kim

Rituelen

Rituelen, waarmee je de steeds terugkerende dingen van alledag transformeert tot ervaringen van vreugde en geluk, zijn ook ons zeilers niet vreemd.

Equinox

Ieder jaar komt in Greenwich (Londen) rond 21 september een groep astronomen, museumconservatoren en navigatiehistorici bijeen voor hun traditonale *Equinoctial Dinner*. Dicht bij de nulmeridiaan viert zij op die dag de *equinox* of nachtevening. Dit jaar, 2020, viel deze op 22 september. De zon staat dan recht boven de evenaar en de periodes van dag en nacht zijn dan overal ter wereld bijna even lang. De astronomische herfst is begonnen.

Lezen bij een knapperend haardvuur

Mijn herfstritueel als zeiler is ieder jaar het aftuigen van de boot, het naar huis brengen van bootkussens, inventaris en houten onderdelen, het inslaan van verf en schuurpapier en het labelen van vallen en verstaging. Ook maak ik een lijstje van klusjes die ik zelf wil doen en die ik aan de jachtwerf wil uitbesteden waar de boot de winterberging in gaat. De houthokken naast ons huis liggen vol en we verheugen ons bij voorbaat al op het bij een knapperend haardvuur lezen van de boeken die Klaas Jan ten Hoeve ons heeft aanbevolen in het Y Journaal.

Winterzeilen

Met veel respect kijk ik naar de Y-leden die hun boot opgetuigd in het water laten liggen en er in de wintermaanden gewoon mee op uittrekken. Het Winterzeilen van Het Y op zondag, met erwetensoep, biertje en gezelligheid toe, is al jaren een groot succes.

Corona

De coronacrisis heeft ook Het Y hard getroffen. Jazeker, je kunt ook goed digitaal vergaderen en overleggen, mailen en appen zijn ontzettend handige communicatiemiddelen, maar je bent toch, denk ik, vooral lid van een zeilvereniging om de kameraadschap, gezelligheid en betrokkenheid. Onbewust voerden wij als Y-leden misschien ook heel wat rituelen uit die betekenis gaven aan onze betrokkenheid bij de vereniging. Laten we hopen dat 2021 een keerpunt zal zijn en dat we elkaar weer vaak persoonlijk kunnen ontmoeten, in de clubark en op de steigers.

Marken

Helaas moeten we zowel onze havencommissaris op Marken, Bouke Blijdestein als onze havenmeester Piet Roos wegens ziekte al enkele maanden missen. Oud-voorzitter Gerrit van Empel is bereid gevonden om waar te nemen, hij schreef het verslag op pagina 5. We wensen Bouke en Piet veel sterkte en een goed herstel toe.

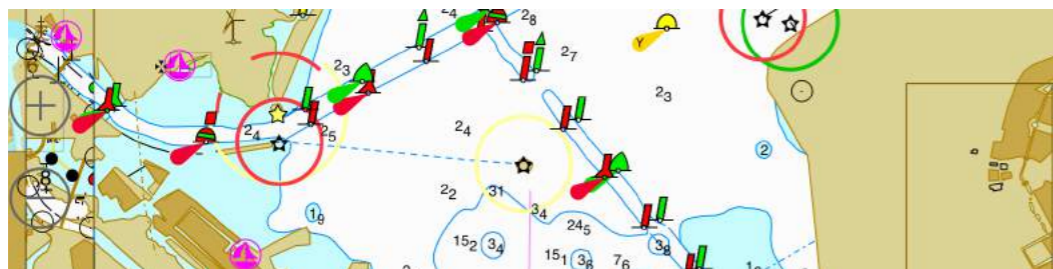
Einde seizoen

Het Y organiseert geen *equinoctial dinner* (hoewel ook Amsterdam ooit een nulmeridiaan heeft gekend, dus waarom niet eigenlijk?). Maar gelukkig hebben wij het *visbakken* nog, dit jaar op zondag 25 oktober.

Veel plezier met het lezen van dit nummer.

Namens de redactie,

Henk Dessens, *Eb en Vloed*, Warmond

Durgerdam

Met de nodige voorzorgsmaatregelen konden we de haven toegankelijk houden voor passanten die zich schoorvoetend bij Rik melden of hij ze wel een veilige plek kon bieden. Half juni kon ook het sanitair weer open en nam het aantal overnachtingen toe. We kijken nu terug op een mooi bezoekersaantal, zelfs iets meer dan in 2019.

Passanten

Passanten bellen van tevoren de havenmeester en hij verwijst hen bij binnenkomst direct naar de toegewezen box. De vraag naar fietsen was deze zomer zo groot dat Rik tien stuks met zeven versnellingen erbij regelde met zonodig hulp bij pech onderweg. Het clubschip was gesloten maar passanten konden, naast de gebruikelijke koffie, 's middags ook genieten van een drankje op de steiger. Dit dankzij de inzet van Peter en Femke Sonnemans, wat zeer werd gewaardeerd. Na een verblijf van een half jaar op Saba waren ze weer - vliegsgewijs - terug in Durgerdam in afwachting van de oplevering van hun nieuwe huis. De *Cala Bona* van Heino de Jong is na twee jaar weer terug in Durgerdam. Heino voer het schip vanuit Frankrijk terug samen met Peter, Femke, Annemiek (*Facet*) en Hans Boer (zie het verslag op pag. 28)

Kordaat optreden

Laatst werd Rik in alle vroegte op zijn vrije dag gebeld door een oplettend Y-lid "dat een bootje in de haven er wel heel raar bij lag". De boot hing nog aan de steiger maar wel voor een groot deel onder water. Op zo'n

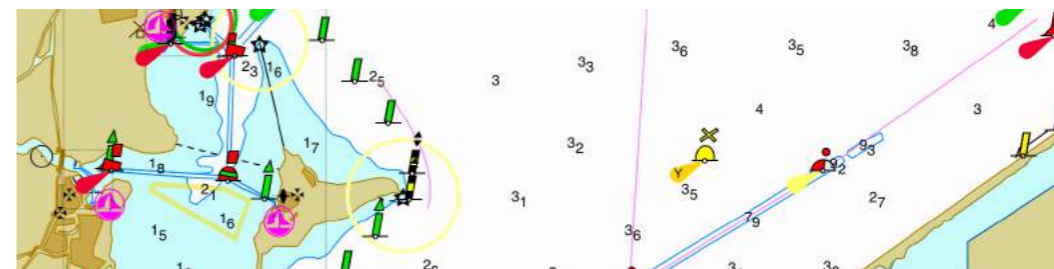
moment blijkt de grote betrokkenheid van Y-leden. Binnen de kortste keren had Rik een ploeg om zich heen verzameld met o.a. Heino, Peter S. en Igor. Door het Y-tje naast de onfortuinlijke boot te leggen, lukte het om met spanbanden verder onheil te voorkomen. Vervolgens is het water met vier pomp-pompen, waarvan er een door Wim Specht van de *Westgat* belangeloos aan Het Y is geschonken, uit de boot verwijderd en kon de inmiddels opgetrommelde eigenaar de schade opnemen. Hij had de dag ervoor zijn impeller vervangen maar was vergeten de

toevoerleiding af te sluiten. Foutje, bedankt. Dankzij het kordate optreden van Rik en zijn team is erger voorkomen en geen professionele hulp nodig, een knap stukje werk!

Hadden we afgelopen jaar nog veel overlast van het fonteinkruid in de haven omdat schepen het met hun kiel meenamen, dit jaar was er op een enkele uitzondering na, weinig van te zien.

Ger Langhout, havencommissaris Durgerdam

Marken

Waarom schrijft Bouke niet dit stukje? Tsja, wat is een juiste volgorde voor het brengen van slecht nieuws over Marken? Bouke is helaas ernstig ziek en moet vele behandelingen ondergaan. Zodoende kwam het verzoek hem om op ad-interim basis waar te nemen. Sterkte Bouke!

Havenmeester Piet Roos

Nog meer slecht nieuws. Piet Roos is ook niet in staat zijn taken uit te voeren, Piet (1934) voelde zich al enige tijd 'niet lekker' in combinatie met evenwichtsproblemen, wat uiteindelijk resulteerde in een duik met scootmobiel en al in de haven. Waarschijnlijk is Piet zo'n beetje de enige die niet kan zwemmen op Marken. Omstanders reageerden adequaat en trokken Piet op de kant. Later legde Piet uitgebreid uit dat het in de tegenovergestelde bediening van de scootmobiel zat... Gelukkig gaat het nu wel iets beter maar het blijft voor hem vooralsnog onmogelijk om zich op de steiger te bevinden. Sterkte Piet!

Havencommissaris a.i.

Wie ik dan ben? Gerrit van Empel, lid sinds 2002. En sinds 2016, eerst met Dehler Optima 98, nu met Spurt 25 motorzeiler *Vrijheid* in de haven van Marken. Van 2004 tot 2016 bestuurslid van Het Y geweest als commissaris publiciteit en drukwerk, evenementencommissaris en uiteindelijk als voorzitter.

Corona

Verder is de haven, in het begin met heel veel onbegrip, het hele seizoen gesloten geweest voor niet-leden passanten. Dit maakte haar

waarschijnlijk de rustigste haven van Nederland. Er was een mogelijkheid opgezet voor leden om via e-mail een verzoek te doen voor een ligplaats. Alsmede dankzij melding van afwezigheid en soms fysieke hulp van de vaste liggers, bleef toegankelijkheid voor leden mogelijk, simpel en verder zonder vaste havenmeester. Het systeem werkte prima toch is er helaas maar weinig gebruik van gemaakt van deze rustige, in Markerdialect; eeuwigst mooie plek.

Al met al hopen op betere en vooral normale tijden, sterkte en vooral gezondheid allen.

Gerrit van Empel, havencommissaris Marken a.i.

Bereikbaar via: havenmarken@zvhet.nl

Corona-nimbussen aan de horizon?

Bob van der Winden, voorzitter

Van het bestuur

In het vorige nummer berichtten Frank London en Bob van der Winden over de dilemma's in tijden van corona. Inmiddels is het stokje van de berichtenestafette overgenomen door Jan Verjaal en Bob van de Winden. In de komende nummers laten we jullie steeds weten waar het bestuur (onder andere) mee doende is.

Virus aan de horizon!

Corona speelt helaas nog steeds een grote rol in ons werk. Inmiddels is de hele lustrumviering afgezegd: bijeenkomsten van inmiddels weer meer dan vijftig mensen zijn simpelweg niet mogelijk. 'Gelukkig hebben wij het boek nog.'

Corona heeft ons financieel nauwelijks getroffen, deels door extra passanteninkomsten in Durgerdam, deels

door het niet doorgaan van uitgaven. Komende ALV zal de penningmeester weer een sluitende begroting voor 2021 kunnen presenteren. Al met al is het een vreemd seizoen geworden: in het begin

moesten wij alles afzeggen en lag de nadruk op het toegankelijk houden van ieders schepen in de havens. Sommige activiteiten die toen niet konden kunnen nu – in aangepaste vorm – gelukkig wel. Aan de Pampusregatta (samen met Flevomare, zie bijgaande foto van Twirre Bogaard) namen begin september ruim 75 boten mee, maar vanuit Muiderzand en zonder walgebeuren.

© Twirre Bogaard

Visbakken!

Samen met de vele commissies zijn we als bestuur bezig 'corona-proof'-activiteiten mogelijk te maken. De dinsdagavondwedstrijden zijn weer opgestart (zonder maaltijden en nazit), met als extraatje twee zondagmiddagen in oktober. Het 'Rondje Pampus' van de wedstrijdcommissie kan individueel worden gezeild. Op 25 oktober a.s. organiseert een groepje leden corona-bestendig het traditionele visbakken en de najaarsledenvergadering houden we in de kerk van Durgerdam.

Schrijf in!

Schrijf op de website in voor die laatste twee evenementen, we zorgen ervoor dat door vaste plaatsen en verplicht inschrijven het risico maximaal wordt beperkt. Overigens, we hebben er een heuse milieu-commissie bij o.l.v. onze oud-voorzitter Frank London; de vijftiende commissie in onze vereniging!

Hoe het met veel activiteiten gaat lopen, daar is nog geen peil op te trekken. We houden u op de hoogte via website en nieuwsbrief.

Meerjarenplan en dijkversterking

Dit bestuur wil net als het vorige maximaal het oor te luisteren leggen bij onze leden. Vandaar dat de 'commissie meerjarenplan' inmiddels al een 'commissiepalaver' met de commissievoorzitters heeft gehouden, en ook hearings voor belangstellende leden zijn in de maak.

In het meerjarenplan wordt speciaal aandacht besteed aan de dijkversterkingen op Marken en in Durgerdam. Over Durgerdam hebben wij gesproken met het hoogheemraadschap; de uitvoering begint niet voor 2022, er worden nog twee varianten bestudeerd. De meest waarschijnlijke heeft nauwelijks langdurige consequenties voor de haven, maar gedurende de uitvoering zal die tijdelijk wel overhoop liggen.

Op Marken wordt de uitvoering verwacht in

2024/25, maar daar gebeurt het meeste buiten de haven. We houden de vinger aan de pols en kijken niet alleen naar eventuele bedreigingen, maar ook naar de kansen voor Het Y. Als er toch gewerkt wordt, kunnen we dan niet

Het meerjarenplan (2021-2027) zal daar zoveel mogelijk rekening mee houden en wordt uiteindelijk door het bestuur voorgelegd aan de ALV, streefdatum volgend jaar maart.

Zie op de website: <https://www.zvhety.nl/voor-leden/meerjarenplan>

Bob van der Winden, *Windroos*, Marken

foto Pampusregatta: Twirre Bogaard

foto Bob en Durgerdam: Henk Dessens

Het lekkerste vers
zo van het land
in je mand!

Versmarkt
ma-za 09:00-20:00
zon 11:00-19:00
Restaurant
Aan Tafel bij Landmarkt
ma-zo 11:00-22:00

Schellingwouderdijk 339, 020-490 4333, www.landmarkt.nl

Korte Berichten

Visbakken

Het traditionele visbakken is gepland op zaterdag 24 en zondag 25 oktober vanaf 16.00 uur. Je kunt je van tevoren opgeven. Maar volg de berichtgeving via de Nieuwsbrief.

Nieuwe leden

Op 21 september was er een kennismakingsavond voor nieuwe leden. In een volgend nummer hopen we verslag te kunnen doen.

Oud-archief ZV Het Y

Het Y heeft een archief dat niet alleen belangrijk is voor de geschiedschrijving van onze vereniging maar ook voor de sociale geschiedenis van Amsterdam en de geschiedenis van de watersport in Nederland. In februari was er contact met het Stadsarchief Amsterdam, wat door de coronacrisis nog niet opgevolgd kon worden. Een aantal historische voorwerpen, foto's en fotoalbums zijn in 1985 al overgedragen aan Het Scheepvaartmuseum.

Meerjarenplan 2021-2027

Het opgestelde conceptplan is in september uitgebreid besproken met alle commissievoorzitters. Alle teksten zijn te lezen op de website, zie <https://www.zvhety.nl/voor-leden/meerjarenplan>. Vergeet niet om in te loggen. Het plan is te lezen onder de knop 'Leden'. Zie ook pagina's 6 en 7 in dit nummer.

Algemene ledenvergadering

De Algemene ledenvergadering van onze vereniging zal (covid-19 dienende) volgens plan gehouden worden op 20 november 2020, 's avonds 8 uur.

We kunnen daarvoor gebruik maken van de kerk van Durgerdam. De kerk ligt 'bij het sportveld', voor de parkeerders onder u, al was de kerk er natuurlijk eerder...

In overleg met de koster van de kerk, Ruud Porsius (inderdaad: ook lid bij ons en de schenker van de bank op het zonnedeck) hebben wij gekeken of een gemiddelde ALV daar op corona-afstand in kan, en dat is mogelijk.

Mocht de belangstelling uit de hand lopen, dan zullen we voor meer leden dan 45 een Zoomverbinding realiseren.

DEKKER WATERSPORT

MAAK VAN EEN BEZOEK AAN ONZE WINKEL EEN PLEZIERVAART!

DE MEEST GESORTEERDE
WATERSPORTSPECIAALZAAK
VAN NEDERLAND!

**Bij ons kunt u gratis aanleggen en
(op aanvraag) GRATIS overnachten!**

Dekker Watersport biedt u extra veel watersport-plezier als u met de boot komt. Gratis aanleggen, pal voor onze winkel en de mogelijkheid om gratis te overnachten zodat u op uw gemak onze winkel kunt bezoeken.

Vanaf het Noordzeekanaal vaart u zijkanaal F of Schiethavenkanaal in. Aan het eind gaat u langs de Bruynzeelhallen rechtsaf.

Water en 220 V is aanwezig.

Voor een voordelige koers, onze coördinaten:

52°25.872' N 004°49.307' E

Pieter Ghijsenlaan 4, NL 1506 PV Zaandam
☎ 075-616 33 62 | info@dekkerwatersport.nl

Voor een totaal overzicht van onze aanbiedingen: www.dekkerwatersport.nl

Formidable

PIET

Ze ligt stevig vastgebonden aan de wal en dat is maar goed ook want het schip ziet er uit als een bronstige jachthond die verderop een jong en onschuldig Waarscheepje heeft geroken en klaar staat dwars door twee steigers te varen om haar te bespringen.

Racer

In mijn haven ligt de *Formidable*, een IOR tweetonner-racemachine uit 1983 van 13,43 meter, vier meter breed en 2,46 diep, ooit one-off gebouwd voor Piet Vroon, de reder/racer uit Breskens, die hiermee in 1985 voor België de Admiral's Cup heeft gevaren en daarna heeft verkocht aan een off-shore zeilschool in Scheveningen.

Alles wat racen kan zit er op volgens de mode van de jaren tachtig: vrijwel geen kajuit, een torenhoge mast, lieren met drie versnellingen en een genua die tot vlakbij de achtersteven komt. Sinds een jaar heeft zij een nieuwe eigenaar die van plan is om eind dit jaar te starten met een lange solotocht overzee waarvan de bestemming nog onbekend is. Luchtig vertelt hij dat het een prima zeeschip is, zeer sterk gebouwd en manoeuvreerbaar

als een kano dankzij de diepte van 2,4 meter en een enorm roer.

Niet zeuren

Voordat hij het schip kocht diende het als leerschool voor toekomstige zoutwaterbemanningen die lijfelijk moesten ervaren wat het betekent om op zee bij windkracht 8 aan een spinaker te sleuren. En gereefd werd er dan niet. Daarbij gaat het soms over de limiet, maar daar moet je niet over zeuren als je mee wil varen.

Franse dame

Op YouTube zag ik een filmpje over een Franse dame die zich, tijdens de Corona-quarantaine, thuis voorbereidde op een dergelijke solotocht. In haar achtertuin sleurde zij zakken zand heen en weer terwijl haar vriend grijnzend de hogedrukspuit op haar richtte en emmers water over haar gooide om het gevoel te benaderen dat zo'n tochtje op zee met zich meebrengt. En na zo'n hogedrukssessie geen koffie met een gevulde koek, niks ervan, uit het keukenraam werd haar door vriendlief wat pakjes gevriesdroogd

voedsel toegeworpen en zij moest slapen in het hondenhok. Waar heb je anders een vriend voor? Niet voor in bed stel ik mij voor, want voordat je het weet denkt zij dat je opgewonden geslacht een lierzwengel is en daar aan rukt alsof het grootzeil moet worden gehesen.

"Ze kreeg gevriesdroogd voedsel toegeworpen"

Als een tank

Maar goed, de *Formidable*. Wat een machine! Ze is ontworpen door Ed Dubois die later beroemd is geworden als ontwerper van superjachten. Dat verdiende prima maar toen hij in 2016 overleed donderde zijn hele zaak in elkaar en ging na een jaar failliet. Waar het archief is gebleven met de tekeningen van de *Formidable* is onbekend. Het was een van de eerste schepen die in koolstof werd gebouwd en met een aluminium frame van kont tot voorsteven om de krachten op te vangen. Zodat de expert die haar onderzocht geïmponeerd vaststelde dat ze als een tank was gebouwd. En dat is ook nodig omdat de achterstag, babystag en neerhaler via een hydraulische pomp op spanning worden gebracht. Deze pomp wordt handmatig bediend met een hefboom

van een meter lang. Je ziet de mast bibberen als er aan getrokken wordt.

Een nieuwe toekomst

De huidige eigenaar is haar nu aan het prepareren voor de verre verten want met een diepgang van 2,4 meter is het IJsselmeer een kinderbadje. Verstaging werd vernieuwd, een stuurautomaat gemonteerd, derde rif in het grootzeil, al het lopend want vernieuwd en streng gecontroleerd, maar het tweepits spiritus kooktoestel blijft, en flauwekul als een oventje wordt niet nodig geacht. De binnenkant is een holle bak (de eigenaar is 1.95m lang en om stahoogte te krijgen heeft hij de vlonders verwijderd) en gezellige gordijntjes zijn afwezig. In plaats daarvan bezit de boot een hoeveelheid zeilen waar een eenvoudige toerzeiler van achterover slaat. Zelfs de schipper komt na een jaar nog zeilzakken tegen waarvan hij zich afvraagt waarvoor de inhoud dient. Dat hij, als solovaarder, de spinnaker van 200 m2 weinig zal gebruiken is wel duidelijk maar er blijft genoeg speelgoed over om mee te experimenteren.

Geïmponeerd volg ik de lijnen en uitrusting van het schip. Daarna ga ik naar mijn eigen boot, doe gezellig de gordijnen dicht en maak rechtopstaand een broodje kaas/spek dat ik in mijn oventje schuif.

Piet Schoemaker
Déjà Vu III, Amsterdam

De schipper leest

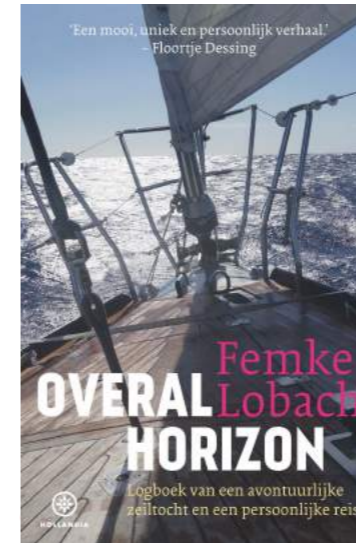
Y-lid Klaas Jan Hoeve van boekhandel L.J. Harri te Amsterdam bespreekt drie aanraders om in de kuip of de kajuit te lezen en gezellig bij weg te dromen.

Er zijn watersporters die schrijven en schrijvers die varen. En dat verschil in uitgangspunt levert in het algemeen een totaal ander soort boek op. Er zijn behoorlijk duidelijke verschillen tussen beide soorten boeken. Een literair-journalistieke auteur gaat veelal wat dieper dan het gebruikelijke reisverhaal. Zeilers schrijven meer dan motorbootvaarders met als resultaat dat er nogal veel zeilboeken de tweede druk niet halen. 'Zeeangst' is weliswaar geschreven aan boord van een zeilboot, maar het gaat amper over zeilen. Wiener is van huis uit docent Engels en aan de hand van de schrijver ontdekken we bijzondere plekken aan de Britse zuidkust waar een schrijver gewoon heeft of waar bijzondere Engelse boeken zich afspelen. Ik viel meteen voor het boek omdat Wiener hoog opgeeft van mijn eigen favoriete vaar-reisverhaal van Jonathan Raban: 'Langs de kust', in het Engels uitgegeven met als titel 'Coasting'. Ook Raban is een literaire auteur die in zijn motorsailer rond Engeland voer. Verre reizen, grote avonturen en indrukwekkende belevenissen; we kennen de

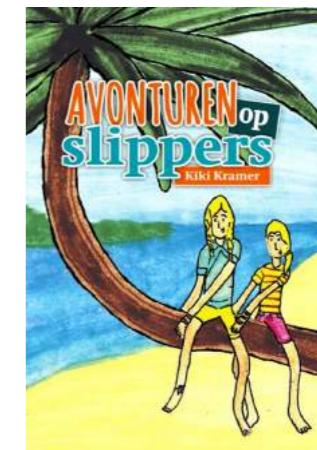
verhalen wel. Maar niet alle vaarboeken hoeven over enorm verre of spannende reizen te gaan. Ook dichterbij valt namelijk het nodige te beleven. L.H. Wiener voer met zijn negen en een halve meter scheepje naar de Engelse zuidkust. Niet solo, maar met vriendin en poes Loes. Het is voor ervaren schippers een 'niks aan de hand' verhaal, een weinig bijzondere bestemming op een gewoon scheepje. Hoewel de titel van het boek wellicht anders doet vermoeden, is 'Zeeangst' bovenal een prettig relaas van een reis van Nederland naar Dartmouth en terug, maar dan met een flinke dosis gortdroge humor. Het boek vangt aan met een proloog die meteen de titel verklaart. Angst voor de zee komt, ook onder watersporters, vaker voor dan je zou denken. In 'Zeeangst' wordt meteen duidelijk hoe het met de angst van de schrijver zit. L.H. Wiener noteert daar over: "Enerzijds zee kiezen en opgaan in de natuur, met alle existentiële diepgang van dien en anderzijds het tarten van de dood. Niets minder dan dat. In dit laatste opzicht vallen schrijver en schipper samen tot de man die ik ben." 'Zeeangst' is een heerlijk en zelfs luchtig boek. Je merkt meteen; hier is een ervaren auteur aan het woord. Het is prettig om jezelf in vele momenten op het water te herkennen. De pech, de vindingrijkheid, de navigatie en ook die borrel te veel; Wiener weet met zijn schrijfstijl van een redelijk eenvoudige tocht op zout water een meeslepend verhaal te maken.

Zeeangst, L.H. Wiener, Uitgeverij Pluim, ISBN 9789492928894, 284 pagina's, € 21,99

Het is bepaald opmerkelijk dat de laatste tijd vooral vrouwen het oceaanzeilen in hun boeken beschreven hebben. Vorig jaar Frieda Fennell, daarvoor Laura Dekker en nu Femke Lobach. Waar hun mannelijke tegenpolen vaak - en soms tot vervelens toe - schrijven over technische problemen, grote gevaren en hoge golven, schrijven de dames over hun beleving, hun kijk op het leven, niet alleen op het leven aan boord. Het is een mooie verrijking van de zeilliteratuur. Het is 2015 als Femke Lobach met haar vriend aan boord van het zeiljacht Kings' Legend stapt en begint aan hun halve wereldreis. Met de bijna 20 meter lange Swan 65 zeilen Femke en Gijs de wereld rond. Hun reis bestaat niet alleen uit toeren, maar ook uit serieus wedstrijdzeilen. Het door Sparkman en Stephens in 1975 ontworpen zeiljacht heeft zich hierin al bewezen. Tijdens de Whitbread Round the World Race in 1977, eindigt ze op een tweede plaats achter Conny van Rietschoten met de Flyer. Femke is een onervaren zeilster en tijdens hun reizen in het Caribisch gebied en over de Indische Oceaan kruipen ze een paar keer door het oog van de naald. Haar vriend Lex is een ervaren zeiler en de schipper op deze reizen. Uiteindelijk vindt ze haar ritme en leert ze te genieten van het moment. Tegelijkertijd komen midden op zee traumatische gebeurtenissen uit haar jeugd boven, die haar laten weerspiegelen op het verleden. Overall horizon is meer dan alleen een

spannend reisverslag: het is een persoonlijk verhaal van een vrouw die besluit uit de waan van de dag te stappen. Floortje Dessing en Dolf Jansen hebben in fraaie bewoordingen de lof over dit boek gezongen. Over de horizon, Femke Lobach, Uitgeverij Hollandia, ISBN 9789064107238, € 18,99

Kiki Kramer (geboren in 2008) maakt een avontuur mee dat niet veel kinderen meemaken. Ze vaart met haar ouders en zusje 'een rondje Atlantic' met hun zeilboot. Op de achterflap lezen we: "Er waren eens twee zusjes, Kiki en Noor. Zij mogen gaan doen waar iedereen van droomt, maar wat bijna niemand durft. Ze gaan samen met hun ouders de wereld over reizen. Een jaar lang zeilen zij over de Atlantische oceaan. Op zoek naar vreemde landen, prachtige culturen en aardige nieuwe vrienden. Avonturen op slippers is een eerlijk en grappig verhaal over een wereldreis door de ogen van een kind." In 57 korte hoofdstukken laat Kiki de lezer meegenieten met beeld dat een 12-jarige krijgt van een reis en de wereld gezien vanuit een zeiljacht. Meer over de reis van Kiki en haar familie: <http://www.svphi.com> Avonturen op slippers, Kiki Kramer, Watersportmedia, ISBN : 9789464023183, € 12,95

De Aemsteljoffer. Foto: Piet Schoemaker

Corona: voor anker! Deel 2

PIET

Vorige keer beschreef ik de mogelijkheden van het ankeren tijdens de corona. Daarin moest ik bekennen dat ikzelf met mijn huidige boot (9 meter, Hanse 301), hoewel ik ankers, lijnen en ketting aan boord had, dit nog nooit had uitgevoerd.

Praam en wijn

Vandaar dat ik mij nu verplicht voelde om de uitdaging aan te gaan, want een grote mond maakt schuld. De corona was onder controle, min of meer, en half juli mocht ik weer varen met de boot voor een rondje Markermeer. Dit hield voor mij een bezoek in aan de werf in Edam waar een kagenaar (een platte praam) van een goede vriendin opgekalefaterd zou worden op het oude werfje aldaar. Na het afkrabben van de oude teerlagen kon je er dwars doorheen kijken, dus die was goed voor de schroot, waarna we het overlijden van deze praam met gepaste eerbied hebben betreurd bij een fles witte wijn.

Autoboot

Vervolgens naar Medemblik (ja ik weet dat dit niet aan het Markermeer ligt) waar volgens mijn neef en mijzelf een van de beste haringverkopers van Noord-Holland is (Volendammer viswinkel bijna aan het einde van de winkelstraat: tip 1), nieuwe haring gegeten en nog een om het af te leren en de volgende dag via het Ketelmeer naar Blokzijl. Prachtige dagen met veel zon en windkracht drie.

In Blokzijl woont een vriend van mij tegenover Kaatje aan de Sluis, vlak voor de

sluis zelf waar je de huurbakken ziet schutten bij het schutten terwijl je zelf aan de worst en wijn zit in de tuin. (Kaatje is veel te duur, gewoon naar de viswinkel aan de grote haven gaan: tip 2). Deze vriend heeft een houten autoboot uit 1930, de *Aemsteljoffer*, waarmee we de volgende dag een rondje Beulaker deden. Ikzelf voelde mij enigszins ongepast gekleed in zo'n boot: blazer, das en een witte flanellen broek zou beter zijn geweest dan een oud t-shirt en verkleurde korte broek. Vriend had tenminste nog bretels aan die merkwaardigerwijs goed pasten bij dit klassieke motorbootje.

Ankeren

Maar nu kwam het moment voor ankeren dichterbij: op de heenweg had ik al een plek gespot: achter het slib-eiland in de Ketelmond: bomen aan de windkant, een dam aan de westkant, geheel beschermd en dus volgens mij veilig genoeg voor het experiment. Alles klaar gelegd, ankerketting over de ankerrol en onder de preekstoel door (of andersom, dat was nog even zoeken), op de motor, zachtjes laten uitdrijven en hup, de handel overboord. (=alu Danforth). Tevreden terug in de kuip en het ankeralarm aangezet op mijn Iphone. Biertje, zonnetje, boekje. Elke vijf minuten controleren of het nog goed ging en jawel hoor, ik dreef langzaam voorbij mijn buurman (25 meter verder voor anker).

Tweede poging

Maar ik hoorde geen alarm! En buurman keek steeds bezorgder. Toen bleek dat ik mijn

Boven: kagenaar te Warmond. Foto: Henk Dessens

Links: Piets ankergerie

Onder: Havenkom van Blokzijl. Foto: Henk Dessens

Iphone had uitgezet (batterijbesparing!) en bij aanzetten piepte die. Hoe kan dat nou, vroeg ik mij af: vrijwel geen wind, beschut en toch krabben!!! Dus, motor aan, naar de oorspronkelijke plek, anker opgehaald en hetzelfde anker zorgvuldig opnieuw laten zakken, motor iets achteruit en nu bleek het te houden. Kennelijk had ik de vorige keer het anker zonder te kijken overboord gesmeten, was het verkeerd terecht gekomen en bovendien had ik, zorgeloos, aangenomen dat het zo wel goed zou komen zonder controle of het anker wel hield. Prima en zonder zenuwen geslapen, dus het is goedgekomen met mijn gemoedsrust.

Markerwadden

De volgende dag aan de wind zeilend naar de Markerwadden en tot mijn grote tevredenheid een 9 meter Winner er uitgezeild. Ha, dat zal ze leren, maar ik moet toegeven dat zijn fok er beroerd bijstond, volgens mij.

Markerwadden, veel te leuk daar, moet je niet naar toe gaan, want dan wordt het te druk. Daar zat Y-lid Frank, met een fraaie Natuurmonumenten-vrijwilligster (ene Saskia) als secretaresse, voor de lol havenmeester te spelen, maar ik kreeg geen korting.

De volgende dag heb ik mijn rondje volgemaakt. Bruingebakken en een ankerervaring rijker lig ik nu weer aan een vingersteiger met wifi en een stuk stinkkaas bij de hand.

Dat ankeren ga ik nog een keer doen: maar dan met mijn grote CQR-anker (moet ik dan wel uit het achteronder opgraven) en met het besef van het leermoment: niet zomaar overboord smijten en altijd controleren of het anker wel houdt. Ik wens u succes.

Piet Schoemaker, *Déjà Vu III*, Amsterdam

P. Altink Jr. : Y-lid van het eerste uur

Deel 2

Pieter Altink Jr. (1849-1904) was medeoprichter, penningmeester, President en erelid van Zeilvereniging Het Y, een fanatieke wedstrijdzeiler en opdrachtgever/eigenaar van de boeier *Elisabeth* (1887) en de lemsteraak *Elisabeth* (1901). Wie was deze markante zeiler die een belangrijke rol speelde in de eerste twintig jaar van Zeilvereniging Het Y?

De centerboard *Zwaluw*

In het vorige Y Journaal eindigde deel 1 over P. Altink Jr. in 1898. Hij verkocht zijn boeier *Elisabeth* en zeilde vervolgens in zijn centerboard *Zwaluw* en met de boeier *Fortuna* van zijn vriend Willem Hultzer, de voorzitter van een andere zeilvereniging in Amsterdam. De centerboard *Zwaluw* was door Y-lid F. Burgers uit Duitsland ingevoerd onder de naam *Bussard* en was van het geheel vlakke type, zonder ballast, "groot 3 W.E. en had ook in Nederland veel succes en verbaasde elk door zijne snelheid en de vlugheid der bewegingen, in hoofdzaak het wenden", valt te lezen in 'Nederlandsche Sport van 5-2-1898. P. Altink Jr. nam in juni 1900 met de *Zwaluw* deel aan wedstrijden bij de 'Zeil- en Roei-vereiniging Hollandia' op het Braassemermeer:

"Met het meeste genoegen zagen wij dat de heer P. Altink Jr. weder in de rijen der actieve zeilers getreden is, en spijt het ons dat de tot nog toe onoverwinnelijke *Zwaluw* ditmaal voor haar nieuwen eigenaar er den brui van heeft gegeven...". Een uitgebreide analyse met vergelijking met de tijden van de *Blondine*, *Silvana* en *Yum-Yum* kon de tegenvallende prestatie niet verklaren. "Wel hoorden wij vermoedens omtrent wier en anderszins, dat zich tussen *Zwaluw's* vinroer gezet zoude hebben, maar de ware oorzaak zal wel altijd geheim blijven." "De dit jaar voor het eerst toegepaste vliegende start met tijdopname liep uitmuntend van stapel, en heeft de waarde en zuiverheid van den wedstrijd verhoogd".

P. Altink Jr.

De internationale zeilwedstrijd van 1900

In juli 1900 organiseerde Zeilvereniging Het Y (ter ere van het 15-jarig jubileum) een Internationale Zeilwedstrijd. Prijzen werden beschikbaar gesteld door o.a. de "Weledelgeb. Heeren" P. Altink Jr., Jhr. W. Six, E.H. Crone en F. Bürgers. Met het beschikbaar stellen toonde je de betrokkenheid en je financiële draagkracht. De Vereeniging ter bevordering van het Vreemdelingenverkeer te Amsterdam zorgde voor een "grote zilveren medaille voor het buitenlandsche jacht, hetwelk het verst wekomt. Er waren echter geen buitenlanders ingeschreven.

"Gedurende den wedstrijd zal den leden en genodigden de gelegenheid worden aangeboden om per stoomboot de wedstrijden te volgen terwijl de alom bekende Amsterdamsche Sportkapel de gasten op muzikaal genot zal onthalen". Bij deze wedstrijden was P. Altink Jr. wel succesvol met de *Zwaluw*:
 "...Ook de *Zwaluw* kreeg zijn kans, zoodat zij niet alleen den prijs, maar ook den extra prijs voor het met tijdvergoeding snelste jacht der klasse 1 en 2 behaalde, en daarmede haar nieuwen eigenaar, den President der Vereeniging, voor wien zij tot nu toe zonder succes gestart was, voor zijne volharding beloonde".

Bron: *Nederlandsche Sport*, 30 maart 1901.

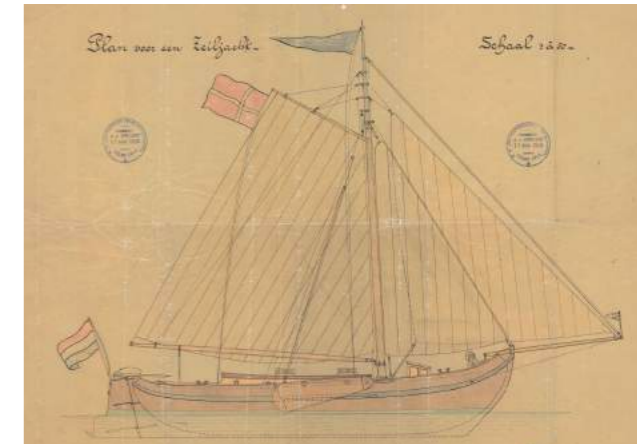
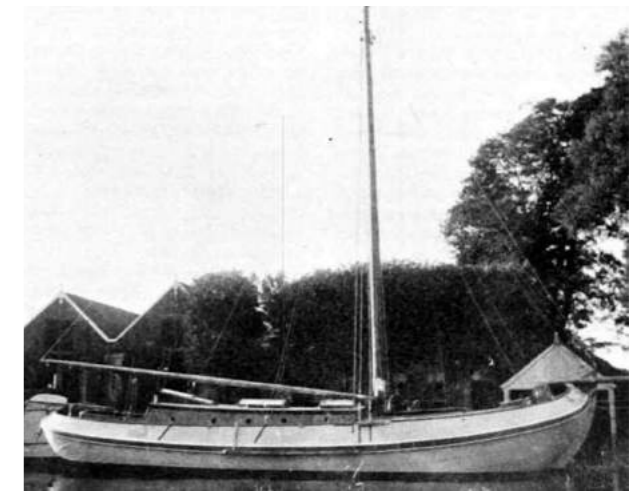
Eindelijk zijn wij dan in staat om positief mede te deelen, dat de geruchten waarheid bevatten en er een nieuw stalen zeiljacht in aanbouw is, en wel voor rekening van den heer P. Altink, president van de Zeilvereniging "Het Y". Het zeiljacht, model bottaak, is lang over steven 16 meter en wordt op de werf van den heer J. J. Croles te IJlst gebouwd; het zal ongeveer Juni gereed zijn en zal den naam voeren van *Elisabeth*.

Lustrumdiner

Na de wedstrijden was er een Diner in het Victoria Hôtel. Bij elk couvert lag een aangenaam souvenir voor de deelnemer, n.l. de Y-vlag, waarvan het witte vlak als menu diende. Na het diner "verheft zich de President van zijn zetel en na eene korte zaakkundige beschouwing over het ontstaan van de Zeilvereniging het Y, en de richting die de feestvierende vereeniging steeds volgde, bracht hij hulde en dank aan de vertegenwoordigers van de zusterverenigingen met name de Koninklijke, de Hoop, de Amstel, de Maas, Hollandia, de Zaanlandsche, de Marine Jachtclub, enz. voor het bewijzen van sympathie op dezen dag aan de feestvierende vereeniging geschonken". De volgende dag was het Avondfeest met 'Bal Champêtre' zoals te lezen valt in "Nederlandsche Sport van 21 juli 1900. Eén van de vele verdiensten van P. Altink Jr. was dat hij heeft bevorderd dat tijdens de wedstrijden de clubleden zeilden in plaats van de ingehuurde schippers.

Bottaak, botteraak, 'jacht van ijzer'

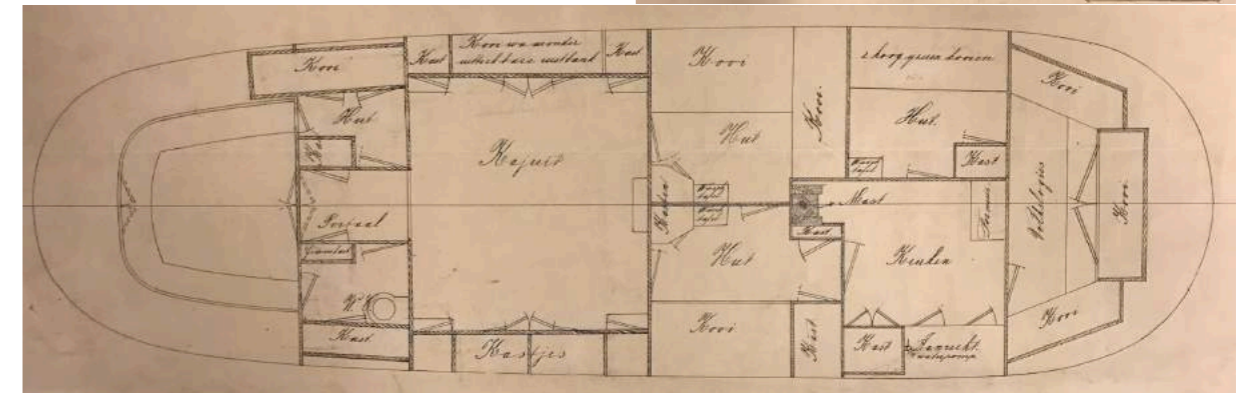
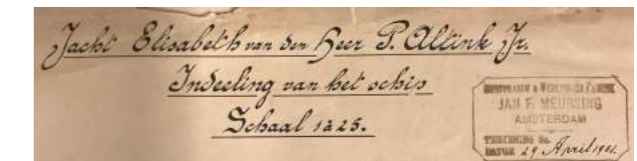
De verkoop van de boeier *Elisabeth* in de zomer van 1898 had te maken met de wens om een groter schip te laten bouwen. Het is onduidelijk hoe het ontwerp van het 16 meter lange jacht tot stand is gekomen. Ook is het onbekend hoe Altink voor de bouw terecht kwam bij Croles in IJlst. In maart 1901 wordt melding gemaakt van de bouw van een zeiljacht, model bottaak, bij J.J. Croles (IJlst) voor rekening van P. Altink Jr., President van 'het Y'. De bouwbegeleiding besteedt Altink uit aan zijn vriend (en voorganger als President) C. Jaski. Op de website www.spanvis.com staat bij een beschrijving van de scheepswerf Croles een foto van de *Elisabeth*, net gebouwd, voor de werf in IJlst. Op 31 augustus 1901 arriveert het nieuwe schip in de

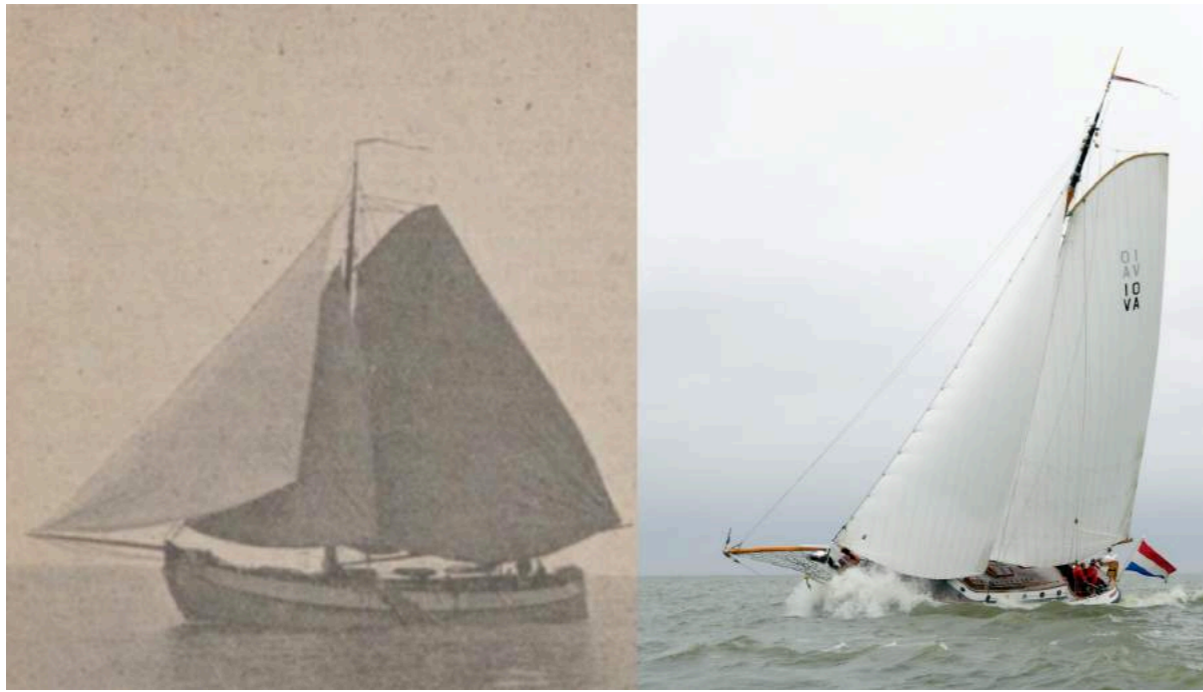

Boven: De *Elisabeth* voor de werf van Croles, IJlst. Bron: www.spanvis.com

Midden: Zeilplan Croles IJlst, collectie Fries Scheepvaartmuseum.

Onder en geheel onder: indelingstekening, Jan F. Meursing, collectie Het Scheepvaartmuseum.

Links: de Elisabeth (Nederlandsche Sport 21-09-1901), rechts: idem, nu Witte Walvis (foto Marten Sandburg).

jachthaven in Amsterdam, dat in het Register wordt ingeschreven als een 'Jacht van ijzer' met een lengte van 16 meter en een breedte van 5.02 meter.

Bouwtekeningen

Op de website van de SSRP en bij het Fries Scheepvaartmuseum wordt een zeilplan (met stempels van de werf J.J. Croles) toegeschreven aan de Elisabeth van Altink. Deze tekeningen zijn gedateerd '1903', terwijl het schip gebouwd is in 1901. Aan de gaffel hangt een Deense vlag, die niet verklaard kan worden.

In het depot van het Scheepvaartmuseum in Amsterdam vond ik de originele tekening van de inrichting met de titel "Jacht Elisabeth van den heer P. Altink Jr.: Indeling van het schip". Op deze tekening staat het stempel van de 'Scheepsbouw en Werktuigenfabriek Jan F. Meursing Amsterdam', met de hand gedateerd 29 april 1901. In potlood is op de tekening geschreven: "Beschiëting gemaakt door Hillen voor ± f 3.000- waaronder het vooronder niet is begrepen."

De vermelding van de naam Hillen klopt precies met de genoemde beschrijving van de aankomst bij de jachthaven in Amsterdam op 31 augustus 1901. In het weekblad 'Nederlandsche Sport' stond zelden een foto, maar in het nummer van 21-9-1901 stond een kleine foto van de Elisabeth onder zeil tijdens de

eerste wedstrijd.

Pieter Altink had (inmiddels 53) een nieuwe liefde: hij trouwde in december 1902 met de 35-jarige Christina van Gortel.

Zeileigenschappen

De overgang van de 11-meter lange boeier naar de 16-meter aak was wel wennen. Pieter Altink was kennelijk niet echt tevreden over de zeileigenschappen.

In het archief van het Scheepvaartmuseum trok de omschrijving van een nog niet gedigitaliseerde foto mijn aandacht: "Loefhouder en kiel van het boeierjacht Elisabeth". De foto is in 1902 gemaakt door Jan Frederik Meursing, die behalve werfbaas ook fotograaf was. Op de foto is te zien dat P. Altink Jr. al 1 jaar na de bouw ging 'sleutelen' aan het schip. De loefbijter werd behoorlijk sterk vergroot. Als je ziet hoe tegenwoordig het onderwaterschip van de lemsteraak wordt 'geoptimaliseerd', was Altink zijn tijd ver vooruit!

Bij de Zeilvereniging Het Y werd jaarlijks een plaquette ingevuld met de vaartuigen met een ligplaats in de jachthaven. In de laatste versie van 1903 zien we dat P. Altink Jr. dus eigenaar was van de 'boeier' genoemde Elisabeth en de centerboard Zwaluw.

Erelid

In de ledenvergadering van februari 1903 werd P. Altink Jr. met algemene stemmen tot erelid van Zeilvereniging Het Y geproclameerd.

Magnolia na aanvaring gezonken

In 1903 neemt P. Altink Jr. met de Elisabeth deel aan wedstrijden in Antwerpen. De Magnolia, Elisabeth en Velsa werden met "Vliegend stormweder met hooge golven" op de terugweg op de Schelde richting Vlissingen gesleept. De sleeptros brak en de Magnolia kwam in aanvaring met de Elisabeth en Velsa. De boegspriet knapte af en "het schip kreeg van vooren zwaar lek". En is gezonken...

P. Altink Jr. als Admiraal

Mei 1904 is P. Altink Jr. admiraal bij de openingswedstrijden van Het Y. Nederlandsche Sport doet verslag: "In de kajuit van den Admiraal, welke op de bekende joviale wijze recipieerde, werd de eerewijn geschonken en ging het zeer lustig toe, een bewijs van de goede harmonie onder de leden dezer Vereeniging. Tegen 3 uur werd de terugreis naar de stad aanvaard en eindigde deze in hoogst opgewekte stemming."

Tegenslag

Vanaf dat moment krijgt tegenslag de overhand. In 1904 staat P. Altink Jr. drie keer ingeschreven voor wedstrijden met zijn centerboard Zwaluw, maar hij komt niet aan de start.

Op 6 augustus 1904 wordt een treurig familiebericht geplaatst:

"De heer en Mevrouw Altink-van Gortel geven kennis van de geboorte van een levenlooze dochter".

Nog geen drie weken later, op 25 augustus 1904, staat in het Algemeen Handelsblad: "P.

Altink Jr. (54 jaar) overleden. Met familie en kennissen sedert eenige dagen op zijn boeier 'Elisabeth' op een zeiltocht, vond men hem 's morgens dood in zijn hut."

Ernst Crone schreef daar in 1925 over in het Jubileumboek: 'Het tragisch bericht bereikte de IJ-leden, die eerst de droeve waarheid beseften toen de 'Elisabeth' met haar dooden meester aan boord, de driekleur halfstok, de jachthaven binnenvoer. Het heengaan van dezen zeiler, uit het ware hout gesneden, werd diep gevoeld. Hij was een der steunpilaren van de vereeniging geweest, een der grootste krachten bij haar oprichting en bij de stichting der haven. Eerst als penningmeester, later als voorzitter".

De (nu als lemsteraak bekendstaande) Elisabeth werd in 1905 verkocht en is nu in bezit van de 14e eigenaar, de Vereniging Achmea, onder de naam Witte Walvis. Het schip heeft een rijke historie, werd bijna gesloopt, maar is nu in perfecte staat van onderhoud.

Kunstverzamelaar

Naast de passie voor de zeilsport was Pieter Altink ook kunstverzamelaar. Na zijn dood stond in "de Groene Amsterdammer" de advertentie van de veiling van zijn kunstverzameling bij het veilinghuis van Frederik Muller. Wellicht was Altink ook eigenaar van werk van W.B. Tholen en is de boeier misschien wel (gedeeltelijk) betaald met enkele schilderijen.

Zooals reeds vroeger door ons is medegedeeld, heeft de heer P. Altink, voorzitter van de Zeilvereniging 'Het IJ' een stalen botter-aak laten bouwen op de werf van den heer J. J. Croles te IJlst bij Sneek. Dat jacht is Zaterdag-avond 11. in de IJhaven gekomen en de heer Altink vergunde ons welwillend een kijkje er in te nemen. Met genoegen hebben wij het bezichtigd en de indruk dien wij er van medenamem was, dat onze zeilvloot met een zeer mooi vertrouwd zeiljacht is vermeerderd. Het is zeker het grootste vaartuig onder de botter-aken die wij bezitten.

Het is lang over steven 16 meter en op de waterlijn circa 14 1/4 meter, bij eene breedte van 4.80 meter. Het vaartuig is mooi gebouwd en doet den scheepsbouwmeester J. J. Croles alle eer aan. De binnenbetimmering achter den mast is geheel geschied door den heer J. B. Hillen, wier daarvoor ook een woord van lof toekomt, daar alles even netjes en soliede is afgewerkt, trouwens kosten zijn niet gespaard. Van de ruimte is een mag-nifiek gebruik gemaakt.

De hutten, zeer ruim, zijn van eikenhout met mahonie-houten omlijsting. De kajuit, of laten wij liever zeggen de salon, is van eschdoorn met dof mahony-omlijsting, met een plafond van incrusta walton, grijs met bruin, geheel in harmonie met de betimmering. Kajuit, zoowel als

salon zijn van de meeste gemakken voorzien, ruim, luchtig en goed verlicht. In de hutten bevinden zich bedden van de nieuwste constructie, die bij niet gebruik naar binnen geslagen worden. Een keuken is er, waar menig huismoeder jaloersch op zoude zijn, en overal is de hoogte zoodanig, dat een lang persoon er gemakkelijk overal doorheen wandelt. Ook het volkslogies is praktisch en netjes ingericht. Kortom het is een vaartuig, zooals werkelijk een pleziervaartuig moet ingericht zijn, comfortable, soliede en netjes, men voelt er zich geheel te huis. Het opzicht is toevertrouwd geweest aan den heer Chr. Jaski, die zich blijkbaar zeer goed van de hem toevertrouwde taak gekweten heeft. Wij wenschen den heer Altink veel genoegen toe met zijn prachtig schip, waarvan hij jaren lang genot kan hebben. Zondag hopen wij de Elisabeth bij den Handicap wedstrijd onder zeil te zien, en wellicht zal dat nog aanleiding geven op dit schoone vaartuig nader terug te komen.

Beschrijving van de aankomst (en het interieur) van de "Elisabeth" in de IJ-haven op zaterdag 31 augustus 1901

bron: Nederlandsche Sport dd 7-9-1901

Nummer van inschrijving	NAAM OF KENSPREUK	NAAM EN WOONPLAATS	Soort van vaartuig, zijn van constructie (hout, metaal of gemengd) en van stroomloop en het getal stuurvoerdraaier.	Plaats van of jaar waarin het alrij is gebouwd.
1	2	3	4	5
974	"Elisabeth"	P. Altink Jr. in Amsterdam	Yacht van 1904	1904

Bron: Scheepsmetingsdienst/Maritiem Museum Rotterdam

Tenslotte

Na het overlijden van P. Altink Jr. gaat de weduwe van P. Altink Jr. kleiner wonen, de kunstverzameling wordt geveild en in 1909 emigreert zijn zoon Pieter naar de Verenigde Staten. Volgens een bron had deze zoon in enkele jaren het familiekapitaal verspeeld. Zoon Pieter (In de VS 'Peter') Altink heeft het zeilen wel goed geleerd van zijn vader. In 1920 wint hij met zijn team de prestigieuze 'Lipton Cup' voor de Pensacola Yacht Club in Florida.

Waarschijnlijk ligt er vast nog ergens een fotoalbum met foto's die dit verhaal over P. Altink Jr. nog mooier kunnen illustreren. Maar waar? Wie weet komt het nog boven water!

Simon Schermerhorn, m.s. *Moente*
s.schermerhorn@planet.nl

(Advertentie)

Bas van Horn
Tekst en advies voor de leefomgeving

Portretteert markante zeilers,
schrijft pakkende reisverslagen
of verwoordt jouw levensverhaal.

BasvanHorn@gmail.com
www.BasvanHorn.nl
06 53 121 644

Column Rijkelui

Laatst heb ik een dagje gespijeld van werk. Dat wil zeggen: ik ben naar de Marker Wadden gevaren en dacht dat ik daar wel voldoende 4G zou hebben om nog even mijn mail te checken. Daar aangekomen bleek dat ik mijn laptop vergeten was. Echt waar.

Toen ik op die Marker Wadden aankwam, was ik aangenaam verrast. Ik dacht altijd dat het weer een obstakel in ons vaarwater was, en waar was het nou helemaal voor nodig om daar land op te spuiten? Het blijkt een welkome bestemming in ons vaargebied te zijn, nog volop in ontwikkeling, zowel bij de bouwers van de eilanden als bij de vogeltjes en andere beesten. De muggen hebben de eilanden al ontdekt.

Waar het om gaat is dat ik daar in gesprek raakte met een collega-solozeiler op een oude Hurley 700. Hij vroeg me wat ik vond van AIS, hoe ik mijn boot had ingericht en wat het überhaupt voor boot was. Koren op de molen van een trotse bootbezitter. Hij vertelde over een lekkage langs de rompedekverbinding die hij wilde dichtkitten. Ik heb

hem toch maar epoxy aangeraden. Hij vertelde dat het zijn eerste boot was. En toen heb ik hem welkom geheten op het water. Hij vertelde dat hij uiteindelijk toch ook naar Engeland wilde oversteken. Toen vertelde ik hem dat AIS dan handig is, maar dat het nog handiger is om eerst lekker ons eigen landje te ontdekken en zijn boot goed te leren kennen.

We praatten nog wat verder over klusjes, zeilen en hoe heerlijk het is om te weten dat je met die boot de hele wereld over kan. Gewoon, omdat het kan.

Ik maakte een wandeling over het Haveneiland, genoot van een prachtige zonsondergang bij absolute windstilte, luisterde naar de vogels die hun nestjes opzochten en trok een sprintje om de muggen voor te blijven. Dit kreeg ik allemaal zomaar cadeau. Ik voelde me rijk.

Mendel Stecher, *Randi*, Durgerdam

Tobermory
Foto: Jaap van der Harst

Schotse avonturen Overnachten in Loch Moidart

In de zomer van 2019 heb ik voor de derde keer een reis gemaakt naar Schotland. Na een vlotte tocht door Het Kanaal en de Ierse Zee lag ik in de tweede week van juli aangemeerd in Tobermory, een schilderachtig plaatsje op het eiland Mull, één van de Binnen-Hebriden.

Naar Loch Moidart

Het avontuurlijkste stuk van mijn reis zou nu beginnen, met overnachtingen in eenzame baaien, aan desolate steigers zonder voorzieningen of voor anker. In Tobermory heb ik me daarop goed voorbereid. Mijn water- en brandstoftank moesten vol zijn, mijn toiletje moest leeg zijn en ik had mijn bijbootje nodig. Vlak voor mijn vertrek heb ik het opgepompt en achter de boot gehangen. Twee kleinere eilanden die ik het jaar ervoor had overgeslagen maar nu hoog op mijn lijstje stonden, waren Eigg en Rhum. Je kon er alleen ankeren, maar dan moest de wind wel aflagig zijn.

Toen ik de weerberichten raadpleegde, zag ik echter dat dat niet het geval zou zijn. Het bleef de komende dagen mooi, rustig zomerweer, maar de zwakke wind zou oost worden en dan bij beide eilandjes aanlandig zijn. Ik sprak erover met mijn Schotse buurman. Hij kende

het gebied goed en adviseerde me om te ankeren onder het eilandje Shona. Daar lag in het zeer beschutte Loch Moidart een schitterend ankergebied. Het klonk zeer aantrekkelijk en ik heb mijn koers naar het loch uitgezet en de vaargids geraadpleegd. Die gaf er gedetailleerde informatie over.

Een mooie ankerplek

Direct na de middag ben ik onder een staalblauwe, wolkeloze hemel de Sound of Mull uitgevaren en om het schiereiland

Onder zeer zomerse omstandigheden rond ik Ardnamurchan Point, het westelijkste puntje van het Britse vasteland.

Foto: Jaap van der Harst

De rotsen waartussen ik voorzichtig mijn weg zoek, zijn ideale rustplaatsen voor zeehonden.
Foto: Jaap van der Harst

Ardnamurchan heengevaren richting Loch Moidart. De zwakke wind was noordwest en in het begin had ik hem pal tegen, maar toen ik de vuurtoren op Ardnamurchan Point, het westelijkste puntje van het vasteland van Groot-Brittannië, was gepasseerd, kon ik lekker zeilen. In de vaargids stond dat de ankerplek in Loch Moidart een van de mooiste ankerplekken van de Schotse westkust was, maar vanwege de vele rotsen in de ingang ook de moeilijkst bereikbare.

Toen ik er aankwam, wilde ik dat graag geloven. Op de plotter was te zien dat ik recht op de ingang afkoerste, maar wat ik voor me zag waren alleen maar rotsen. Ze lagen zo dicht bij en achter elkaar dat het leek alsof ze één ononderbroken kust vormden. In het midden van de ingang lag een klein eilandje, eigenlijk niet veel meer dan een fors uitgevallen rots, dat zowel boven- als onderlangs gepasseerd kon worden. De vaargids gaf de voorkeur aan de passage bovenlangs, maar ik zat al zo dicht bij de ingang die eronder liep dat ik die maar heb genomen. Om niet al te hard tegen een rots te klappen, voer ik niet meer dan 2 knoop. Ik hield nauwlettend de dieptemeter in de gaten, maar die gaf constant 17 meter aan en verder

lette ik erop dat ik zo ver mogelijk van het eilandje en de rotsen langs de wal koerste. Hierna volgde nog een aantal rotsen die allemaal aan de juiste zijde gepasseerd moesten worden. Een paar boeitjes zouden nuttig zijn geweest, maar als de Schotse betonningsdienst die overal op dit soort plekken zou neerleggen zou ze waarschijnlijk snel door haar budget heen zijn. Gelukkig stond er in mijn vaargids goed aangegeven hoe ik ongelukken moest vermijden. Het leuke van de rotsen was wel dat ze ideale rustplekken voor zeehonden vormden. Er lagen er heel wat te zonnen.

Aan een meerboei

Toen ik de meeste rotsen was gepasseerd volgde er een paar ondieptes waar ik met een grote bocht omheen moest. In de verte zag ik een jacht liggen, dus daar moest de ankerplek zijn. Vlak ernaast lag volgens de vaargids een klein eilandje met de ruïne van een kasteel erop en dat zag ik ook al. Het landschap was inmiddels behoorlijk veranderd. De kust waar ik langs was gevaren bestond uit ruige, ongenaakbare rotsen waarop, afgezien van de vuurtoren, geen spoor van menselijk leven was te ontdekken. Hier zag alles er veel

vriendelijker uit. De hellingen van de heuvels en bergen waren bebost en ik passeerde een steigertje dat bij een oud landhuis hoorde. Omdat je bij het ankeren altijd maar moet afwachten of het anker houdt, lig ik liever aan een meerboei. Volgens de vaargids lagen er in het loch een aantal, maar ik zag er maar twee. Eén lag er in het midden van het vaarwater en de andere lag vrij dicht onder de wal. Omdat ik liever wat verder van de wal lag, ben ik naar de boei in het midden gevaren, maar daarvan was de ring door een kapje met een hangslot eraan afgeschermd. Er zat daarom niet veel anders op dan vast te maken aan de andere boei. Het aanhaken ging vrij gemakkelijk en daarna kon ik genieten van het schitterende uitzicht.

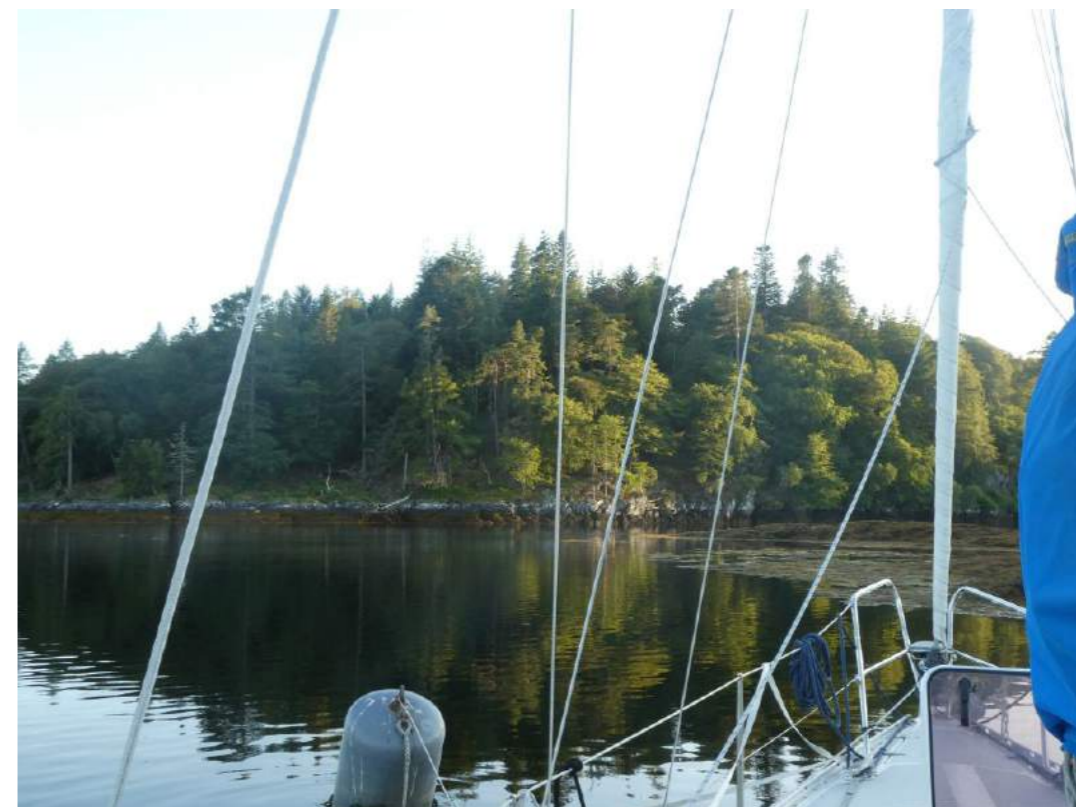
Een rekenfout

Hoewel het me vrij onwaarschijnlijk leek dat men een meerboei zou neerleggen op een plek waarop een niet al te diep stekend zeiljacht bij laag water de grond zou raken, raadpleegde ik voor de zekerheid even de getijdentabel. De dieptemeter gaf aan dat er nu ruim 5 meter water stond en op basis van de gegevens uit de tabel berekende ik dat het water nog een kleine 3 meter zou

zakken. Omdat mijn diepgang 1,45 meter was, zou dat geen probleem zijn. Rond halfelf merkte ik echter dat het schip een klein beetje scheef lag. Ik zette onmiddellijk de dieptemeter aan en zag tot mijn schrik dat er nog maar 1.40 meter water stond.

"Ik zag tot mijn schrik dat er nog maar 1.40 m water stond"

Ik heb snel geprobeerd om met een op volle kracht achteruitslaande motor los te komen, maar het was al te laat, ik zat muurvast en het schip begon steeds meer te hellen. Er zat niets anders op dan te wachten tot het water weer zo hoog stond dat het schip loskwam. Omdat het over ruim een uur laagwater was, zou dat meer dan twee uur duren. De vraag was natuurlijk hoe het mogelijk was dat het water zo ver zakte. Toen ik de tabel weer raadpleegde zag ik dat ik iets belangrijks over het hoofd had gezien: het was precies op die dag springtij en dan zakte het water nog ruim een meter.

In Loich Moidart. Foto: Jaap van der Harst

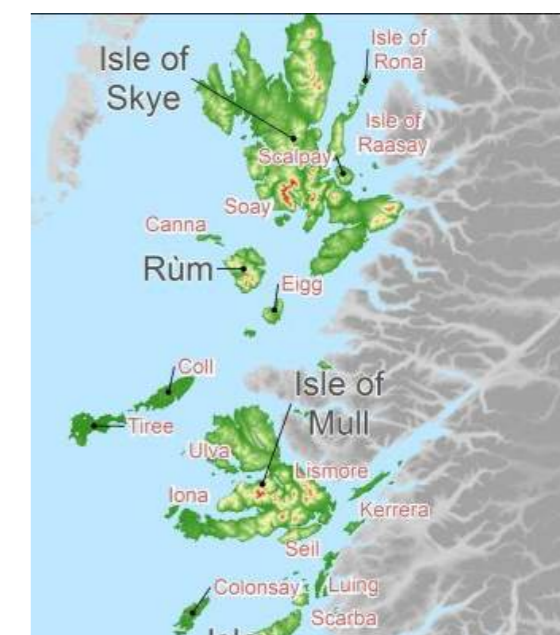
Goede afloop

Het schip kwam steeds schever te liggen en het werd steeds moeilijker om in de kajuit te lopen. Ik ben daarom in de kuip gebleven en heb daar een boek zitten lezen. Ik verwachtte niet dat het schip helemaal droog zou vallen, maar ik moest wel in de gaten houden of er geen stenen lagen die het vrijboord zouden kunnen beschadigen. Stenen of rotsblokken waren er gelukkig niet. Rond twaalf begon het schip zich weer op te richten en om één uur lag het al weer zo recht dat ik mijn kooi kon opzoeken.

"Het was springtij en dan zakte het water nog ruim een meter"

Op een diepere plek voor anker gaan deed ik liever als het weer licht was. Om te voorkomen dat het schip weer vast zou komen te zitten als ik nog lag te slapen, heb ik de dieptemeter en de plotter aangezet met het alarm uiteraard aan.

De Binnen Hebriden

"Ik lag nu wat dicht bij het oude landhuis". Foto: Jaap van der Harst

Goede ankergrond

Toen ik opstond en op de dieptemeter keek zag ik dat er nog drie meter water stond, maar ik zag ook dat het water weer snel aan het zakken was. Nadat ik me had aangekleed, ben ik naar een plek gevaren waar het volgens de kaart behoorlijk diep was en tamelijk goede ankergrond lag. Het anker pakte direct en daarna kon ik weer genieten van een iets ander uitzicht. Ik lag nu wat dicht bij het oude landhuis en het eilandje met de kasteelruïne. Na de lunch heb ik afscheid genomen van dit schitterende plekje. Het hieuwen van het anker ging heel makkelijk. Toen ik het helemaal omhoog had gehaald kleefde er nog flink wat zanderige grond aan, een teken dat hier inderdaad goede ankergrond lag. Omdat het nu laagwater was,

was de kans op vastlopen groter dan de dag ervoor, maar het voordeel was wel dat veel gevaarlijke rotsblokken die toen niet zichtbaar waren, nu wel waren te zien. De zeehonden hadden nog meer plekken om lekker van de zon te genieten en daar maakten ze op grote schaal gebruik van. Ik zag er tientallen. Voorzichtig tussen de rotsen manoeuvrerend kwam ik in veiliger water. Ik kon terugkijken op een avontuurlijke overnachting in een schitterende omgeving, maar nam me wel voor om de volgende keer beter in de getijdentafel te kijken.

Jaap van der Harst, *Nehalennia*, Durgerdam

Foto: copyright Paul de Ruiter Architects

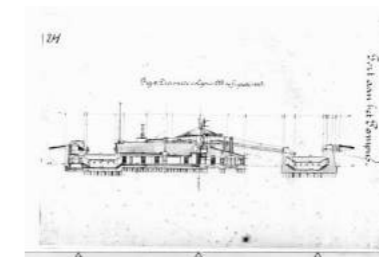
Pampus wordt energieneutraal

Forteiland Pampus gaat op de schop. Het eiland – al meer dan vierhonderd jaar letterlijk een begrip in Nederland – gaat zijn eigen energie opwekken en moet een 'show case' worden van verduurzaming van cultureel erfgoed.

Onze dinsdagavondwedstrijden zeilen we eromheen en zo nu en dan meren we er af om wat te drinken of om de kinderen uit te laten. Pampus is een geliefd element van ons mooie zeilgebied en menig Y-lid koestert dan ook warme gevoelens voor het forteiland. Daarin zijn we overigens niet de enige, want Pampus is naast Rijksmonument ook UNESCO Werelderfgoed.

Het verouderde entreegebouw en de huidige energievoorziening zijn toe aan vervanging en de stichting die het forteiland beheert, wil een 100 procent duurzame en fossielvrije energievoorziening. De verbouwing gaat 5,5 miljoen euro kosten. Wind, zon en een biovergister zorgen voor de benodigde energie. Er komt een

waterzuiveringsinstallatie waardoor het Forteiland zijn eigen drinkwater kan winnen. Voor Pampus is dit overigens niet nieuw, want in de hoogtijdagen dat Pampus 200 soldaten gestationeerde huisvestte, kon het eiland hen langdurig van water en energie voorzien, zonder een beroep te doen op de wal.

Velen weten dat 'voor Pampus liggen' verwijst naar de VOC-schepen die op het tij moesten wachten om de zandbank Pampus te kunnen passeren. Maar wist je ook dat het Forteiland, dat tussen 1887 en 1895 werd gebouwd, op 4.000

heipalen van 11 meter lang staat? Hiermee is het een van de eerste door mensen gemaakte eilanden ter wereld. Eilanden maken doen we nog steeds in deze wateren, getuige de nu al honderd procent duurzame en zelfvoorzienende Marker Wadden.

Zie ook www.pampus.nl/op-de-schop

Evert Nieuwenhuis, *Galatea*, Marken

Sterke zeemansverhalen in coronatijd

Nou dan ben je snel klaar zou je denken. Niets is minder waar, er is genoeg te vertellen over dit rare jaar, waarin wij van alles hebben gedaan, maar nog nooit zo weinig hebben gevaren. Althans niet met onze schuit.

We brachten onze Carena 36 *Morgenster* pas rond Pinksteren naar de zomerstalling. Dit wordt geen verhaal over alles wat we moeten missen of uitstellen in deze rare tijden. Nee, een verhaaltje van een "beste stuurman staan aan wal", als volger van de *Cala Bona*.

Kennismaking

Op donderdag 6 augustus spraken Hans en ik met Heino de Jong van de *Cala Bona* over de tocht van de rivier La Vilaine (in Bretagne, tussen Rennes en Nantes) naar Durgerdam. Hans wilde graag met Heino meevaren. De opstappers waren Annemiek en Peter met zijn vrouw Femke, die ik nog niet kende.

Niet varen maar volgen

Met een gehuurd busje reed de ploeg drie dagen later naar de bestemming, bijna 1000 km. De volgende dag voeren ze de rivier af richting Atlantische Oceaan. Een *ecluse* bij de Barage was de drempel naar het hoge water. Via de laptop (Marine Traffic) en appjes van Annemiek of Hans, bleef ik op de hoogte van de uitgezette koersen.

De groepsapp

De thuisblijvers en scheepsvrouwen volgden de *Cala Bona* en al snel kwam er een groepsapp. Ook Petra en en Joop van Hofwegen bleven graag op de hoogte. Ciska en Petra waren het meest fanatiek met het inschatten van wind, koers en bestemming (maar hun schippers stonden hen terzijde). Eigenlijk dachten we continue mee met de zeilende ploeg, de beste stuurman aan wal dus. Toch weer leuke contacten in deze barre tijden!

De tocht

Soms was het jacht niet te vinden op internet, deed de antenne het dan wel? Zijn ze nog wel

Foto's werden doorgeappt naar het thuisfront, zoals deze van Hans, nabij Calais.

gezond of varen ze wel, waar zijn ze? Dat ze mijlen hebben gemaakt en flinke stukken doorgehaald is duidelijk. Ook niet Engeland of de Kanaaleilanden aangedaan, omdat je dan bij thuiskomst veertien dagen in quarantaine moest. Nou zou Hans daar geen moeite mee hebben hoor, brief op de loodsdeuren en je hebt het lekker rustig om voor je zelf te klussen, maar enkele bemanningsleden moesten nog werken, vandaar.

"Wij waren dus de beste stuurman aan wal"

Ze deden Cherbourg en Boulogne aan en in België Blankenberge. Via Scheveningen ging het naar IJmuiden en dan thuishaven Durgerdam. Een route die wij als zeilvrouwen ook al eerder hadden gedaan, dus leefden we compleet mee met de zorgen over het weer, de stroming en omstandigheden die er zijn met vijf mensen aan boord. Al met al werd het een tocht van dertien dagen.

Toch een vakantiegevoel

De app is inmiddels opgeheven, wat een verhalen deel je dan plots met mensen die je ook dit jaar niet veel hebt gezien, zowel bij De Schinkel als bij Het Y. Eigenlijk was dit ook mijn vakantieverslag, want twee weken alleen thuis is ook vakantie en ik heb van alles gedaan in en op het water, zwemmen en suppen en noem maar op, alleen niet echt gevaren.....

Yvonne de Boer- de Cock, *Morgenster*, Marken

Jeugdherinneringen aan Het Y (1)

V.l.n.r. Piet Verloop, (die havenmeester Porsius opvolgde en samen met zijn vrouw de woonark betrok die voor hen werd gebouwd), Willem Rietbergen, Willem Merrienboer, Ab de Leeuw, Dick Dijkman, Piet Vos. Piet en de twee Willems staan peinzend naar iets te kijken waarvan je kunt vermoeden dat het probleem nog niet geheel is opgelost. Maar ja: waarschijnlijk was het niet anders dan gewoon even pauze houden. Geheel rechts: twee Durgerdammers, vader en zoon, die recht tegenover de ingang van Het Y woonden. Foto: Niesko Rietbergen

Sinds mijn 11e jaar kom ik op de jachthaven in Durgerdam. Nu hebben mijn broer en ik alweer decennia geleden de boot van mijn ouders overgenomen. Mijn moeder is 98 jaar, mijn vader Willem Rietbergen is al 32 jaar geleden overleden. Zeilvereniging Het Y was zijn lust en zijn leven. Elk weekend, maar dan ook elk, vanaf 30 april tot eind september, gingen we naar de boot.

Overstap naar Durgerdam

In het voorjaar van 1958 of 1959 maakte ons gezin, bestaande uit mijn ouders Willem en Lida Rietbergen, mijn broertje Niesko en ik, Anneke, de overstap naar Durgerdam bij Zeilvereniging Het Y. Voordien lagen we met onze boot bij watersportvereniging De Watergeuzen maar mijn vader was het strijken van de mast bij de Amsterdamse brug en het schutten bij de Oranjesluizen meer dan zat. Hij wilde sneller op het IJsselmeer zijn, want het nam soms een paar uur tijd in beslag voor we vanaf de Schellingwouderbrug weer in de thuishaven aan de Diemerzeedijk lagen, 'Zeeburg' zoals mijn vader zei, of in omgekeerde richting. De jachthaven in Durgerdam was een jaar eerder uitgebreid met ligplaatsen aan de

overkant, bereikbaar met het pontje en daar kregen wij een ligplek aan de laatste steiger met een weids uitzicht over het BuitenY. Wij hadden toen een Lemstra kustkruiser. Er kondigde zich direct een vriendinnetje aan, Willy de Leeuw, dochter van Ab, waar ik nog altijd contact mee heb ook al woont zij tegenwoordig in Wemeldinge.

Huwelijken

Samen vermaakten wij ons goed op de dijk en op de steigers. In Durgerdam woonden veel leeftijdgenoten, vooral jongens, en daar trokken wij mee op. Er was in die dagen trouwens veel contact tussen jongeren van Het Y en de jeugd van Durgerdam en dat heeft zelfs tot een paar huwelijken geleid. Willy is overigens een echte zeilster geworden. Samen met haar man Bob voeren zij maandenlang, jaar in jaar uit op zee vooral in Zuid Europa.

Anneke Rietbergen, *Margrietha*, Durgerdam

(wordt vervolgd)

Wie noemt zijn boot nou ...?

Je komt de gekste en de mooiste bootnamen tegen in onze havens. Evert Nieuwenhuis vraagt de schippers waarom ze hun zeilende trots zo hebben genoemd.

Het is half september en de Gouwzee blaakt in schitterende nazomerzon en een straffe zuidwest 5. De landvasten van *Zwaan* – een Sirius 32DS – zijn na twee weken vakantie in Friesland nog maar net vastgeknoopt op het mooie Marken, maar eigenaren Jan en Henne de Winter willen best uitleggen waar de naam van hun schip vandaan komt. “Kom aan boord, dan vertellen we je er alles over”, zegt Jan. “Ten eerste vinden we het gewoon een mooi woord met een mooie klank”, zegt Henne. Daarnaast lijkt een Sirius 32DS wel een beetje op een zwaan: door die deck saloon ziet ze er een beetje opgeblazen uit, net als een zwaan. “De naam is ook een verwijzing naar Sirius”, zegt Jan. “Sirius, de helderste ster aan de nachtelijke hemel, beweegt zich langzaam van ons af. Dat duurt nog miljoenen jaren, maar een andere heldere ster – Alberio in het sterrenbeeld Zwaan – zal die plaats dan innemen. Maar ach, dit is allemaal wat te serieus – het is ook gewoon een leuke naam die past bij deze boot. We hebben veel op de Baltische zee gezeild, en daar kom je heel veel zwanen tegen. Net als hier, op de Gouwzee trouwens. Veel dorpjes en steden hier – met name in Waterland en West-Friesland – hebben

de zwaan in hun wapen staan. Dat past dan ook weer mooi.” Jan en Henne liggen nu drie jaar op Marken, na eerst een jaar in Durgerdam gelegen te hebben. “Het is hier heerlijk”, zegt Henne. “Gezellige haven, prachtig zeilgebied. We gaan vaak zwemmen op het strandje en lekker wandelen op het eiland. En het is zo lekker stil ’s avonds... We wonen in Amsterdam-Centrum en daar is altijd herrie – hier is het een verademing.” Voor Jan en Henne is *Zwaan* op dit moment de ideale boot. “Ze is niet de snelste, maar zeilt wel heerlijk. Een Duitse boot, waarin over alles is nagedacht.” Henne: “En die deck saloon is fijn. Hier ‘wonen’ we: er is veel licht en je kunt lekker naar buiten kijken. Nee, voorlopig hoeven we niet over een nieuwe naam voor een boot na te denken – wij blijven voorlopig met *Zwaan* zeilen.”

Evert Nieuwenhuis, *Galatea*, Marken

Ytje

T	D	J	I	R	T	S	D	E	W	R	E	T	N	I	W	R	C
Q	U	L	R	H	Z	N	A	P	K	H	S	W	T	X	E	J	L
E	I	W	E	P	T	I	M	Y	L	R	T	R	G	I	I	Q	M
Y	T	I	X	U	N	F	P	T	D	C	A	J	B	U	D	B	R
Q	S	E	G	X	D	A	V	Y	P	R	R	Y	D	L	K	C	P
I	L	R	U	B	M	F	M	T	R	N	T	G	Q	I	P	Q	S
C	A	D	M	P	W	S	E	E	W	T	F	B	Y	Y	Y	P	N
P	G	R	U	L	J	E	K	O	S	I	X	G	H	P	A	E	F
P	V	S	Y	E	V	A	Q	E	L	C	K	F	I	N	R	M	X
R	G	J	V	P	N	K	T	T	S	E	E	F	N	X	O	D	V
D	X	A	X	N	M	O	C	P	H	X	R	I	X	M	X	P	N
R	N	P	I	C	R	T	F	E	E	G	N	L	P	V	M	E	Z
P	G	P	H	P	M	N	E	O	J	G	A	E	U	O	R	U	T
O	S	O	E	J	E	G	Y	S	B	H	I	N	O	O	D	F	H
G	N	A	G	R	E	D	N	O	S	N	O	Z	T	G	L	W	O
E	B	S	G	K	O	C	M	S	V	H	Y	Y	V	G	D	H	G
T	Q	R	T	F	O	D	I	N	S	D	A	G	A	V	O	N	D
I	A	K	E	E	D	Z	P	I	H	C	S	T	R	A	T	S	T

Als je in de kajuit zit op een regenachtige dag, maak dan deze woordzoeker die Sanne van Rijn voor het herfstnummer maakte. Ze verstopte 15 woorden die te maken hebben met het thema 'drijfzeilen'!

Veel plezier!

Colofon

Het Y Journaal is een uitgave van Zeilvereniging Het Y Durgerdammerdijk 116a 1026 CG Durgerdam

Hoofdredacteur Henk Dessens
Redactie: Meike Baretta, Wendel Röntgen, Piet Schoemaker.

Redactieadres Y Journaal
yjournaal@zvhet.nl
tel. 06-53377924

Contact ZV Het Y
Voor alle lopende zaken: havenmeester
tel. 06-51628873

Secretariaat
Jan Verjaal tel. 06-54941959
en
Anneke Jochemsen tel. 06-29273334
secretariaat@zvhet.nl

Bestuur en commissies
Zie voor het volledige overzicht
www.zvhet.nl/vereniging/bestuur
en commissies

Aanvragen lidmaatschap
Anne Kooyman tel. 020-4964255
kandidaatleden@zvhet.nl

Advertenties
yjournaal@zvhet.nl